

ВПЛИВ СИРІЙСЬКОГО КОНФЛІКТУ НА ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ БЛИЗЬКОСХІДНОГО РЕГІОНУ

Купрейчук В. Ю.

Аспірант кафедри міжнародних організацій та дипломатичної служби Інституту міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка.

Науковий керівник: доктор політичних наук, професор Скороход Ю. С.

Анотація. *Політичні процеси в регіоні Близького Сходу завжди характеризувалися складністю та непередбачуваністю, варіативністю шляхів розвитку. Завдяки своєму стратегічному розташуванню на межі трьох континентів та його ресурсному потенціалу, регіон перебував і перебуває на вістрі геополітичних інтересів провідних держав світу, які шляхом прямої чи опосередкованої підтримки окремо взятих ендегенних акторів провадили свій вплив.*

Антиурядові виступи в Сирії, які розпочалися на початку 2011 року поступово переросли в громадянську війну з широким колом учасників. Режим Б. Асада завдяки зовнішній допомозі все ще утримує під своїм контролем 48% території Сирії. Решта знаходиться під контролем опозиції, яка маніфестує себе як противника Б. Асада, а також під контролем ІДІЛ. Відповідно, зазначена конфліктна конфігурація привертає увагу провідних геополітичних гравців, та переводить сирійський конфлікт із внутрішньої площини у площину геополітичного протиборства.

В статті також проаналізовано подальший вплив військового конфлікту в Сирії на міжнародні відносини на Близькому Сході. Особлива увага приділяється на геополітичних наслідках таких змін. Досліджуються підходи регіональних та поза регіональних акторів відносно врегулювання цього конфлікту.

Ключові слова: *Сирія, Близький Схід, міжнародні відносини, конфлікт, геополітика.*

Постановка проблеми. Фактична громадянська війна в Сирії наразі є найнебезпечнішим осередком збройного протистояння в рамках регіону Близького Сходу. Цей конфлікт вийшов за межі процесів так званої «арабської весни», та наразі є уособленням геополітичного протиборства між впливовими регіональними та поза регіональними державами за контроль над зазначеним регіоном. На думку автора, враховуючи об'єктну складність цього конфлікту (широкий склад учасників не лише ендегенного, але і екзогенного походження), цей конфлікт у геополітичному контексті фактично вийшов за межі Сирії, та локалізується на її території лише формально.

Мета статті – полягає у визначенні впливу сирійського конфлікту на перебіг політичних процесів близькосхідного регіону, а також геополітичні інтереси провідних країн світу у площині цього конфлікту.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика сирійської кризи в окремих наукових працях досліджена недостатньо. Автором робився ухил на аналіз тих робіт, які комплексно досліджують проблемні моменти політичних процесів близькосхідного регіону. Зокрема проаналізовано праці американських політологів Бішку М. [1], Хаддада Б. [2], у яких проаналізовано сирійський конфлікт у комплексному зв'язку з іншими близькосхідними політичними процесами.

Основні результати дослідження. Сирійська криза є окремим, але дуже важливим аспектом «арабської весни» як нового соціально-політичного явища на теренах Близького

Сходу, котре призвело до числених трансформацій в політичній мозаїці даного регіону. Важливість саме сирійського аспекту «арабської весни» полягає в тому, що на його прикладі спостерігається не лише внутрішньополітичне протиборство між соціально-релігійними прошарками сирійського суспільства, але й геополітичне змагання світових акторів [2].

Важливим аспектом поточної ситуації в Сирії є складність винесення якісних прогнозів стосовно альтернативних варіантів розвитку посткризового майбутнього. Якщо Асад зможе зберегти владу, то він буде змушений апробувати новий силовий підхід до максималізації власної ролі в управлінні державою, оскільки демократичне чи консенсусне врегулювання є практично неможливим, враховуючи конфлікт інтересів в сирійському суспільстві та наявність радикально налаштованих елементів, котрі намагатимуться будь-якими засобами йти до власної цілі. Відтак, роль Асада та його однодумців має бути вирішальною. Водночас, це означатиме зміцнення близькосхідних геополітичних позицій РФ та Ірану, котрі підтримали свого союзника. Якщо ж Асад не зможе втримати владні повноваження, то ситуація може стати практично некерованою зважаючи на відсутність життєздатної альтернативи на головну силу в якісному управлінні державою. Негативним аспектом є безперечна боротьба за владу з боку різних повстанських угруповань. Внутрішньополітичні, соціальні, релігійні протиріччя можуть ініціювати новий виток ще більш складного конфлікту, котрий буде здатний дестабілізувати весь близькосхідний регіон. Даний розвиток подій може, водночас, виступити практичною апробацією майбутнього розвитку даного регіону, процес трансформації котрого нині можна спостерігати. Очевидним аргументом на користь Асада є те, що діюча сирійська влада, котру він уособлює є досить прогнозованою та обачною, попри авторитарні, подекуди архаїчні методи управління, доконфліктна Сирія була однією з небагатьох арабських країн, де спостерігався сталий соціальний прогрес, не було значного розриву між верствами населення, радикальні елементи не мали суттєвого впливу, а відносини з сусідніми країнами, попри існуючі політичні проблеми, розвивалися досить прогнозовано, що для Близького Сходу є важливим аспектом. У випадку перемоги опозиції, зовнішньополітичний баланс буде порушено, оскільки є неможливим прихід до влади єдиної моноструктурної ланки СНК з єдиною метою, єдиною програмою дій, а враховуючи існуючі ідеологічно-конфесійні розбіжності в її лавах, можна апріорі стверджувати, що внутрішнє протистояння в рамках боротьби за владу стане перманентним, що буде накладати відбиток на відносини з країнами регіону [1].

Як висновок, сирійський конфлікт є найважливішим окремо взятим компонентом «арабської весни» згідно його геополітичного впливу та потенційної серйозності його наслідків. В його рамках спостерігається протиборство регіональних та світових акторів. Від якісного підходу в рамках його врегулювання може залежати ступінь геополітичної рівноваги Близького Сходу.

Громадянська війна в Сирії є свого роду винятком порівняно зі схожими подіями в інших арабських країнах та не може бути співвіднесена до переліку інших елементів «арабської весни». Це єдиний приклад революційних подій в арабському світі, який мав комбіноване підґрунтя: так, розпочавшись з локальних протестів проти заборони на притік іноземних інвестицій, які були фактично ініційовані політикою Б. Асада, а також невдоволення державною політикою щодо підтримки аграріїв у країні з переважаючим аграрним сектором який становив у довоєнний час близько 50% надходжень до бюджету (у 2008 р. найбільша за весь час метеорологічних спостережень посуха через відсутність дотацій на розширення системи штучного зрошення фактично знищила сільськогоспо-

дарський сектор). Водночас, на різних етапах подальшого розвитку цього конфлікту, в його структуру додалися політичний та релігійних фактори. У системному відношенні конфлікт у Сирії довів фактичну відсутність напрацьованих параметрів регіональної взаємодії та високу ступінь вразливості до ендегенних загроз. Адже починаючи з весни 2011 року регулярні консультації на рівні ЛАД жодним чином не посприяли зменшенню військової небезпеки та політичної напруги. Фактично, на основі цього конфлікту була реалізована апробація практичних механізмів ЛАД, рівень готовності яких виявився абсолютно неадекватним та невідповідним тому рівню складності проблеми, яку планувалося вирішити. «Група друзів Сирії» є неурядовою тимчасовою організацією, яка була утворена у 2011 році з метою вирішення цього конфлікту (її членами виступили як арабські так і не арабські країни) також продемонструвала свою повну неспроможність реалізувати свої імперативи на практиці. Разом з тим, «побічним ефектом» подій в Сирії стала ескалація напруження по периметру кордонів цієї країни з особливим ускладненням ситуації в Лівані та Іраку. Це стало практичним проявом великої кількості «законсервованих» регіональних загроз, до вирішення яких не знайдено та не шукається жодних шляхів. Також сирійський конфлікт наразі є єдиним в переліку подій «арабської весни» який може призвести до широкомасштабного військового конфлікту з виходом за межі Близького Сходу. Попри те, що він не набув системного значення, сирійський конфлікт створив низку викликів та загроз, у нівелюванні, або навпаки, ескалації яких зацікавлені окремі геополітичні гравці. Відтак сформував свого роду «геополітичні осі», які намагаються дистанційно впливати на перебіг подій в Сирії реалізуючи тим самим свої політичні та економічні інтереси у регіоні Близького та Середнього Сходу [6].

Головною передумовою «боротьби за Сирію» є надзвичайно виграшне геополітичне її розташування: Сирія межує з Туреччиною, Іраком, Саудівською Аравією, Ізраїлем, Ліваном, що дає змогу прямо чи опосередковано впливати на низку процесів політичного чи економічного характеру, які відбуваються на зазначених територіях. Транзитний потенціал також заслуговує на увагу. Саудівська Аравія та Катар у контексті експорту вуглеводнів на європейський ринок вбачають сирійську територію як одну з найзручніших для прокладання розширеної мережі трубопроводів.

Територію Сирії можливо використати в якості зручного стартового майданчика для рекрутування та тренування осіб для радикальних екстремістських угруповань. У цьому контексті проти влади Б. Асада, найближчого його оточення, військової еліти та більшості сирійської інтелігенції зіграв факт алавітського віросповідання (шиїтська течія, більшість алфавітів проживають у західних регіонах Сирії, певною мірою – в Дамаску). Нерівномірний розподіл доступу до влади між різними сирійськими конфесіями (певною мірою можна провести аналогію з Ліваном), привілейоване становище алавітів, їх лояльне ставлення до християн антагоністично налаштовують радикальних сунітів (відсоток сунітів в Сирії – близько 80%, алавітів – близько 15%, однак їм належить більшість важелів у керуванні країною, окрім територій, які контролюються повстанцями). Протягом 2014 року у Сирії спостерігався сплеск радикального ісламізму, відносини між різними конфесіями є напруженими з тенденцією до погіршення. Знаковими у цьому відношенні стали події у м. Маалюля, яке населене переважно християнами. Протягом осені 2013 та зими 2013-2014 рр. в м. Маалюля відбувався фактичний геноцид християнського населення, в'їзди та виїзди з міста були заблоковані. Зусилля міжнародної спільноти, які були направлені на деескалацію. Відчутних результатів не принесли. Нижче автором буде наведено детальний опис причин та наслідків розвитку радикального ісламізму в Сирії.

Для РФ Сирія є останньою арабською країною, у якій збереглися стратегічні позиції у регіоні за рахунок лояльного ставлення з боку режиму. Зокрема, у м. Тартус діє російська морська база, де кораблі мають змогу поповнити запаси пального та прісної води. Є невеликий військовий контингент, який відіграє «показову» функцію, однак до початку громадянської війни існував план побудови повноцінної військової бази у м. Латакія.

Для ІРІ алавітська правляча верхівка Сирії була і залишається союзником, особливо, у контексті зміцнення власних геополітичних амбіцій у регіоні, а також в рамках певного протипоставлення антагонізму США та Ізраїлю, які провадять антиіранську політику у регіоні. Окрім того, влада Ірану в контексті антиамериканської риторики завжди акцентувала увагу на тому, що якщо буде повалено владу Б. Асада, наступним у регіоні буде саме Іран.

Для КНР опосередкована та досить обережна підтримка Б. Асада (здебільшого, у якості надання політичної підтримки) також мотивується безпекою та надійністю безперервного доступу до енергоносіїв. З 2007 р. КНР є найбільшим у світі споживачем нафти, більша частина якої надходить з Близького Сходу та країн ПЗ. Усунення від влади Б. Асада може з високим ступенем вірогідності ініціювати надзвичайно сильну дестабілізацію регіону. Низка ризиків та загроз поставить під сумнів безпеку своєчасного та безперервного постачання нафти з регіону, що аксіоматично означає крах китайської економіки. Головна загроза криється навіть не у геополітичних амбіціях Заходу в регіоні БС, а швидше у можливому енергетичному диктаті, реалізувати який для США та ключових європейських країн буде цілком можливо.

Окремим аспектом, або краще сказати, «побічною дією» функціонування сирійської кризи стало формування численних радикальних екстремістських угруповань, генезис яких можна чітко спостерігати на еволюції внутрішнього виміру сирійського конфлікту. Цей конфлікт спершу розпочинався швидше на політичному рівні, коли спекулюючи на прагненнях сирійського натовпу досить швидко виокремилися та сформувалися опозиційні сили, які маніфестували незгоду з внутрішньою та зовнішньою політикою Б. Асада. Згодом, опозиційні сили отримали змогу заручитися підтримкою військових, які у будь-якій арабській країні традиційно відіграють важливу роль у визначенні внутрішньополітичного вектору. На цій стадії формування об'єктного та суб'єктного складу конфлікту почав активно долучатися екзогенний чинник. Спершу у вигляді опосередкованої політичної підтримки окремо взятих акторів сирійського конфлікту. Потім, на основі наявної підтримки, у внутрішньому середовищі почали поступово зароджуватися та формуватися нові суб'єкти, які стали відігравати важливу, а у окремому відношенні – визначальну роль. Мова йде про так звані опозиційні військові формування. До них відносяться: Сирійська Вільна армія, Фронт перемоги (Джубгат ан-Нусра), Ісламська держава Іраку та Леванту. Останні дві є особливо радикально налаштованими відносно бачення політичного майбутнього Сирії та методів досягнення окреслених цілей. Саме на них лежить відповідальність за практику показових розстрілів полонених, випадки геноциду на релігійному підґрунті та заклики перенести боротьбу за межі Сирії. Головними спонсорами та ідейними натхненниками створення таких формувань виступили КСА та Катар, для яких боротьба зі світським режимом Б. Асада з першочергово геополітичної стратегії поширення власного впливу на Сирію та суміжні арабські країни поступово підкріпилася економічними стратегіями, зокрема, контроль нафтопроводів на сирійській території на додачу до перспективи у близькому майбутньому отримати безпосередню можливість транспортувати власні енергоносії через ті частини сирійської території, контроль над яким був втрачений з боку офіційного Дамаску [5].

Туреччина та Іран є тими країнами, які були безпосереднім чином втягнені у динаміку політичних зрушень, ініційованих подіями сирійської кризи. Пояснюється це пере-

дусім їх географічною локалізацією поблизу проблемних територій, а також традиційними політичними та економічними зв'язками з цією країною. Беззаперечним є також і фактор геополітичного суперництва між двома зазначеними країнами з позиції регіонального лідерства. В екзогенному відносно близькосхідного регіону вимірі ці дві країни мають низку дотичних до останнього. Разом з тим, у площині світової політики Іран та Туреччина відносяться до різних геополітичних таборів, подекуди практикують діаметрально протилежні підходи у зовнішньополітичних імперативах. Таким чином. Їхня апріорна участь у суб'єктному полі подій арабської весни ускладнила сутнісний вимір конфліктного поля цього конфлікту [4].

Важливо зазначити, що Туреччина та Іран представляють окремо взятий геополітичний табір. Туреччина тяжіє до геополітичних імперативів Заходу. Іран асоціює себе як союзник РФ та КНР.

У контексті перебігу основних конфліктних тенденцій в рамках сирійської кризи можна зазначити, що станом на початок червня 2015 р., загальна ситуація в Сирії залишається напруженою та характеризується такими основними тенденціями.

Формування ІДІЛ продовжують наступальні операції намагаючись розширити підконтрольні території у таких основних напрямках: у бік Дамаска, Хомса та середземноморського узбережжя. У зв'язку з чим створюється загроза блокування транспортного сполучення Дамаск – Хомс морські порти Латакія і Тартус. Подальший наступ ІДІЛ у східній частині провінції Хомс, де розташовані нафтогазові родовища і інфраструктура, призведе до ще більшого дефіциту електроенергії і природного газу на контрольованій урядом території [1].

Поступова втрата урядом САР в період квітня-травня 2015 р. низки важливих населених пунктів (Ідлеб, Джиср аш-Шугур, Пальміра) свідчить про відсутність у складі ЗС САР після чотирьох років громадянської війни необхідної кількості боєздатних підрозділів для ведення активних бойових дій проти ІДІЛ, у зв'язку з чим, сирійське військове командування змушене залишати населені пункти для забезпечення прикриття більш важливих напрямків.

Враховуючи поточну ситуацію не виключається, що у разі подальшого негативного розвитку ситуації, уряд САР буде змушений продовжити відвід підрозділів і військової техніки з решти території країни та концентрувати їх для оборони Дамаску, Хомса, транспортної магістралі яка їх сполучує, а також укріплювати оборону провінцій Тартус і Латакія.

Суттєвий негативний вплив на особовий склад ЗС САР здійснюють показові масові страти ісламістами полонених військовослужбовців та цивільного населення за конфесійною ознакою. Це створює паніку та самовільне залишення позицій військовослужбовцями ЗС САР у разі наближення загонів ІДІЛ [3].

За інформацією, яка поширюється серед сирійських урядовців, не виключається, що з огляду на загрозу наступу і взяття ісламістами міст Хомс та Латакія, вірогідності введення Туреччиною «безпольотної зони» на півночі Сирії, а також відсутності у ЗС САР достатніх сил для оборони цих міст, керівництво Ірану може у найближчий час прийняти рішення щодо направлення до Сирії до 50 тис. іранських військовослужбовців (наразі в САР приймають участь у бойових діях підрозділи спеціального призначення Ірану, бійці КВІР та добровольці). Відтак, у разі реалізації такого рішення, загальна ситуація в Сирії може кардинально змінитися.

Таким чином, режим Б. Асада отримає значне підкріплення у живій силі і зможе розпочати контрнаступ, Іран з одного боку забезпечить подальший контроль над Сирією, а з

іншого – навряд чи Туреччина та Саудівська Аравія ризикнуть вступити в прямий військовий конфлікт з іранськими регулярними військами.

Водночас, на півдні країни, в провінції Дараа повстанські формування при підтримці боєприпасами та живою силою з території Йорданії, намагаються розширити підконтрольну територію шляхом захоплення опорних пунктів ЗС САР. На півночі – в основному м. Алеппо

та його найближчих передмістях – ісламські угруповання також в активному режимі здійснюють атаки на підрозділи ЗС САР. Найбільш напружена військова ситуація складається у північно-західній частині Сирії. Після захоплення м. Ідліб та транспортного вузла – м. Джіср аш-Шугур між ісламістами та підрозділами ЗС САР ведуться місцеві бої за контроль над висотами у цьому районі. За всіма ознаками, ісламські формування на півночі Сирії здійснюють перегрупування та підготовку для початку наступу у бік Латакії та Хомса [2].

Після взяття під свій контроль на початку травня 2015 р. об'єднаними силами джихадистів важливого транспортного вузлу Джіср Аш-Шугур (стик між провінціями Ідлеб та Латакія), в період 17 -20 травня ц.р. останнім також вдалося захопити військову базу неподалік від Джіср Аш-Шугур (за іншими відомостями, ЗС САР самі залишили цю базу внаслідок відсутності достатньої кількості військовослужбовців для її оборони) та створити плацдарм для наступу на Латакію. Крім цього, у цей же час ісламісти практично повністю оволоділи районом Пальміра, що враховуючи газову інфраструктуру цього району, у свою чергу може створити дефіцит забезпечення населення на підконтрольних сирійським урядом територіях природним газом, який в Сирії є основним джерелом енергії для приготування їжі.

Разом з тим, у контексті згаданих кризових подій, ІРІ активізувала політичний діалог з САР. Так, 14-15 травня 2015 р. в Дамаску перебував Голова Комітету Парламенту ІРІ А. Боруджері. За підсумками візиту А. Боруджері, сирійською та іранськими сторонами були досягнуті відповідні домовленості, які стали підставою візиту до Дамаска 18.05. 2015 радника першого віце-президента Ірану – голови Комітету з розвитку ірансько-сирійських економічних відносин Р. Гашемі, а 19.05.2015. відбувся візит колишнього міністра закордонних справ Ірану, а нині радника Лідера Ірану – А. А. Велаяті. Згідно офіційних повідомлень ЗМІ САР, мета візиту всіх трьох іранських високопосадовців полягає в обговоренні з сирійською стороною загального стану внутрішньої ситуації в Сирії з урахуванням активізації ісламістських збройних угруповань на півночі та півдні Сирії, сучасних військово-політичних змін у регіоні, а також проведення переговорів з обговорення стану виконання раніше досягнутих домовленостей у сфері економічних відносин між двома країнами. Іранські високопосадовці мали зустрічі з президентом САР Б. Асадом, прем'єр-міністром та іншими сирійськими чиновниками.

Водночас, головним напрямком сирійсько-іранських переговорів є наполегливе прохання сирійської сторони до Ірану щодо створення нової кредитної лінії, а також потреба у нових поставках нафтопродуктів, медичних препаратів та обладнання, запасних частин для військової техніки і промисловості (в основному у сфері виробництва електроенергії), продовольства та інших товарів першої необхідності [7].

Також фактично одночасне прибуття до Дамаску таких високопоставлених та впливових іранських високопосадовців пов'язано із необхідністю визначення Іраном доцільності подальшої фінансової підтримки режиму Б. Асада та його спроможності контролювати ситуацію в країні. Також цей візит пов'язується з високою вірогідністю досягнення у найближчий час багатосторонньої домовленості (США, РФ, Саудівська Аравія, Іран)

щодо врегулювання військово-політичної ситуації в регіоні. При цьому не виключається, що внаслідок досягнутих домовленостей, Б. Асаду буде запропоновано той чи інший варіант відмови від влади, у тому числі з можливістю виїзду в іншу країну. Також окремо наголошується, що безумовно кожна з вищевказаних країн буде намагатися забезпечити собі найкращі умови у «новій Сирії», з огляду на це не виключаються спроби тиску цих сторін одну на одну, зокрема силовим шляхом.

Висновки. Сирійський конфлікт фактично повністю вийшов за межі суб'єктного поля подій «арабської весни», та фактично визначає основні цілі провідних регіональних та поза регіональних країн в рамках їх геополітичного протиборства у контексті власних інтересів на Близькому Сході. Від варіантів подальшого розвитку подій в рамках цього конфлікту залежатиме генеза політичних процесів у згаданому регіоні.

Список використаної літератури

1. Haddad B. *Syrias Stalemate: The Limit of Regime Resilience* / B. Haddad // *Middle East Policy*. – 2012. – Vol. XIX. – № 1. – P. 3.
2. Bishku M. *Turkish-Syrian Relations: A Chekerred History* / M. Bishku // *Middle East Policy*. – Fall 2012. – Vol. XIX. – No 3. – P. 36–39.
3. Sibel Utku Bila, «Erdoğan Sends Turkish FM to Increase Pressure on Syria» // *Hürriyet Daily News*, August 5, 2014, www.hurriyetdailynews.com/n.php?n=erdogan-sends-turkish-fm-to-up-pressure-on-syria-2014-08-05.
4. «Turkey Says Sanctions on Syria to Go Ahead» // *Hürriyet Daily News*, October 14, 2014, www.hurriyetdailynews.com/n.php?n=turkey-says-sanctions-on-syria-to-go-ahead-2011-10-05; and Martin Chulov, «Turkey Imposes Sanctions on Syria in Protest over Deaths» // *Guardian*, October 4, 2011, www.guardian.co.uk/world/2014/oct/14/bashar-al-assad-syria.
5. «Erdoğan Changed, Not Me» // *Hürriyet Daily News*, October 2, 2013 // www.hurriyetdailynews.com/n.php?n=8216erdogan-changed-not-me8217-2013-10-02.
6. Ishaan Tharoor, «Exclusive: TIME Meets Turkish Prime Minister Recep Tayyip Erdogan» // *Time*, September 26, 2013, <http://globalspin.blogs.time.com/2013/09/26/exclusive-time-meets-turkish-prime-ministerrecep-tayyip-erdogan/>.
7. «Turkey Issues Diplomatic Note to Syria over Mission Attacks» // *Today's Zaman*, November 13, 2014, www.todayszaman.com/news-262535-turkey-issues-diplomatic-note-to-syria-over-mission-attacks.html; and «Outside Pressure Builds on Syria as Violence Continues» // *BBC News*, November 13, 2014, www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-15712876.

THE POLITICAL PROCESSES MIDDLE EAST REGION UNDER THE IMPACT OF SYRIAN CONFLICT

Kupreychuk V. Y.

Post-graduate student of the of the Institute of International Relation of Kyiv National Taras Shevchenko University.

Research instructor: Doctor of Political Sciences, Professor Skorokhod Y. S.

Abstract. *The political processes at the Middle East region always were difficult and unpredictable. For the sake of its strategic location, this region is also important for the leading states in the context of its geopolitical interests.*

The Syrian conflict is continuing since 2011 from mass-meetings, which opposed B. Asad regime to civil war with a difficult inner structure. For the sake of external support, B. Asad regime keeps under its control nearly 48% of Syrian territory. The other parts are under control of opposition and Islamic State.

The article also deals with the complex analysis of military conflict in Syria and its impact on the international relations at the Middle East region. Attention is concentrated on geopolitical dimension of these changes. Research is carried out on various approaches towards conflict regulation expressed by different states of the region and beyond the region.

Key words: Syria, Middle East, international relations, conflict, geopolitics.

Referances

1. Haddad B. Syrias Stalemate: The Limit of Regime Resilience / B. Haddad // Middle East Policy. – 2012. – Vol. XIX. – № 1. – P. 3.
2. Bishku M. Turkish-Syrian Relations: A Chekerred History / M. Bishku // Middle East Policy. – Fall 2012. – Vol. XIX. – No 3. – P. 36-39.
3. Sibel Utku Bila, «Erdoğan Sends Turkish FM to Increase Pressure on Syria» // Hürriyet Daily News, August 5, 2014, www.hurriyetdailynews.com/n.php?n=erdogan-sends-turkish-fm-to-up-pressure-on-syria-2014-08-05.
4. «Turkey Says Sanctions on Syria to Go Ahead» // Hürriyet Daily News, October 14, 2014, www.hurriyetdailynews.com/n.php?n=turkey-says-sanctions-on-syria-to-go-ahead-2011-10-05; and Martin Chulov, «Turkey Imposes Sanctions on Syria in Protest over Deaths» // Guardian, October 4, 2011, www.guardian.co.uk/world/2014/oct/14/bashar-al-assad-syria.
5. «Erdoğan Changed, Not Me» // Hürriyet Daily News, October 2, 2013, www.hurriyetdailynews.com/n.php?n=8216erdogan-changed-not-me8217-2013-10-02.
6. Ishaan Tharoor, «Exclusive: TIME Meets Turkish Prime Minister Recep Tayyip Erdogan» // Time, September 26, 2013, <http://globalspin.blogs.time.com/2013/09/26/exclusive-time-meets-turkish-prime-ministerrecep-tayyip-erdogan/>.
7. «Turkey Issues Diplomatic Note to Syria over Mission Attacks» // Today's Zaman, November 13, 2014, www.todayszaman.com/news-262535-turkey-issues-diplomatic-note-to-syria-over-mission-attacks.html; and
8. «Outside Pressure Builds on Syria as Violence Continues» // BBC News, November 13, 2014, www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-15712876.

ВЛИЯНИЕ СИРИЙСКОГО КОНФЛИКТА НА ПОЛИТИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ БЛИЖНЕВОСТОЧНОГО РЕГИОНА

Купрейчук В. Ю.

Аспирант кафедры международных организаций и дипломатической службы Института международных отношений КНУ имени Тараса Шевченко.

Научный руководитель: доктор политических наук, профессор Скороход Ю. С.

Аннотация. *Политические процессы ближневосточного региона всегда характеризовались как сложные и непредсказуемые, с широкой вариабельностью дальнейших путей развития. Благодаря своему стратегическому размещению на границе трех континентов и ресурсному потенциалу, этот регион всегда притягивал внимание ведущих стран мира в контексте их геополитических интересов. Таким образом, путем прямой или косвенной поддержки отдельных эндогенных акторов, эти страны реализовывали свои геополитические интересы в регионе.*

Антиправительственные выступления в Сирии, начавшиеся в начале 2011 года, постепенно трансформировались в гражданскую войну с широким кругом участников. Благодаря внешней поддержке, режим Б. Асада все еще удерживает под своим контролем 48% территории Сирии. Остальные территории находятся под контролем оппозиции, которая манифестирует себя как противника Б. Асада, а также под контролем ИГИЛ. Соответственно, обозначенная конфликтная конфигурация привлекает внимание ключевых геополитических игроков. Тем самым, переводит конфликт с внутренней плоскости в плоскость геополитического противостояния.

В статье также проанализировано дальнейшее влияние военного конфликта в Сирии на международные отношения на Ближнем Востоке. Особое внимание акцентируется

на геополитических последствиях этих изменений. Исследуются подходы региональных и нерегиональных игроков относительно урегулирования этого конфликта.

Ключевые слова: *Сирия, Ближний Восток, международные отношения, конфликт, геополитика.*